

Marian Koolhaas, Albert de Boer en Ellis van Dam maken deel uit van de Kenniskring van het Interactum-lectoraat 'Kantelende kennis: Integrale ontwikkeling van basisscholen en Pabo's'. Marian en Ellis zijn werkzaam als opleider aan de Katholieke Pabo Zwolle. Albert werkt als manager onderwijsadvisering en onderwijsbegeleider bij de Onderwijsbegeleidingsdienst IJsselgroep/OAC.

Albert de Boer, Marian Koolhaas en Ellis van Dam

Overwegingen om in een kenniskring te participeren.....

Ellis: Deelname aan de kleine kenniskring geeft mij het gevoel dat ik leer waar het in het veld, op de basisschool om gaat. Ik ben op de hoogte van wat er leeft, waar het management, de leerkrachten en leerlingen tegen aanlopen en waarvan ze genieten. Ik heb het idee dat we de vernieuwingen niet voorshotelen aan de basisschool, maar dat we samen ontwikkelen op basis van leerwensen van het team en de directie.

Marian: Het functioneren in deze kennisnetwerken, het actualiseren en ontwikkelen van (onderzoeks)kennis, het begeleiden en ondersteunen van vernieuwingsprocessen van onder af, binnen leer groepen op de basisschool en de Pabo, inspireert mij. Het lectoraat zie ik als een vliegwieltje voor vernieuwingen, zowel binnen de Pabo als binnen het basisonderwijs en de deelname van de begeleidingsdienst is daarbij een bijzonder gegeven. Ik werk aan mijn eigen rol als vernieuwer, onderzoeker en gesprekspartner van kinderen en volwassenen, iets wat wij ook van de studenten vragen. Het is genieten om deelnemer te zijn en een bijdrage te kunnen leveren aan een stukje kansrijke onderwijsvernieuwing

Wat is de kern van de kenniskring-activiteiten?

Naast de grote kenniskring op Interactumniveau is er een kleine kenniskring gekoppeld aan de Katholieke Pabo Zwolle. Deze kleine kenniskring bestaat uit de directeur en twee teamleden van basisschool De Vlieger in Zwolle, twee docenten van de Pabo en een onderwijsbegeleider van de IJsselgroep. Deze groep komt 1 x per drie weken bijeen en geeft impulsen aan- en begeleidt het vernieuwingsproces op de basisschool. In het afgelopen jaar is door deze groep een drietal teambijeenkomsten georganiseerd waarin vooral aandacht is besteed aan het kindbeeld van de leerkrachten. Het team zoekt naar mogelijkheden leerlingen mee te laten doen aan de vernieuwing van de school.

Wat zijn de eerste ervaringen?

Een krachtig element van het lectoraat is de integraliteit. De gedachte is dat vernieuwing van school/opleiding alleen mogelijk is wanneer de lerenden (kinderen/studenten) mede eigenaar zijn van de verandering, de lerarenopleider ook als lerende wordt gezien en serieus wordt genomen en dat de randvoorwaarden in de arbeidsorganisaties zodanig zijn dat vernieuwingen daadwerkelijk kunnen worden doorgevoerd. Volgend studiejaar start een experiment waarbij een groep stagiaires op de twee locaties van de Vlieger gedurende meerdere jaren en meer dagen per week bij zullen dragen bij aan ontwikkelingen op de basisschool. De studenten krijgen daartoe vanuit de Pabo een vraaggestuurd programma aangeboden.

Wat levert het allemaal op?

Voor de lerarenopleiding heeft het een aantal goede nieuwe invalshoeken opgeleverd. Studenten hebben hun eigen kijk en komen met goede ideeën.

Ellis: Voor mij persoonlijk heeft het inzicht in complexiteit van vernieuwingsprocessen opgeleverd, maar ook de uitdaging die ermee gepaard gaat. Verder: ervaring in het begeleiden van een basisschoolteam en een nauw contact met de praktijk waarvoor je studenten opleidt. Tenslotte levert het kennis van recente literatuur op over het nieuwe leren en actieonderzoek.

Albert: Begeleidingsdiensten moeten volledig vraaggestuurd gaan werken en zijn druk bezig met een omslag in die richting. Vraagsturing en invloed van de school als klant is echter niet alleen aan de orde bij de start van een begeleidingstraject, maar ook tijdens het traject. Echte invloed is samen werken aan en samen denken over de invulling van een vernieuwingstraject.

Hoe gebruiken we dat in de dagelijkse werkpraktijk?

Ellis: Ik merk dat ik open sta voor de leerwensen/behoefte van studenten en er meer rekening mee houd. Ik maak een omslag van vooral lesgeven naar een combinatie van lesgeven en begeleiden en gooi bijvoorbeeld met steeds groter gemak lessen om wanneer ik denk dat studenten daar verder mee komen.

Marian: Omdat ik veel nauwer betrokken ben bij ontwikkelingen in het werkveld, kan ik deze realiteit in mijn lessen integreren. Ik zie steeds meer kansen om een opleiding meer vraaggestuurd vorm te geven en krijg bevestigd dat het werkveld onontbeerlijk is bij het opleiden van leerkrachten die naast lesgever/opvoeder ook onderzoeker en vernieuwer moeten zijn.

Albert: Ik geef dit jaar voor het eerst les aan de Pabo na 20 jaar begeleidingservaring. Ik merk vooral de noodzaak van aansluiten bij de leerbehoefte van studenten. Mijn ervaring en praktische inbreng wordt door studenten niet bij voorbaat als zodanig herkend. Zij hebben heel andere sores. Ik heb daar dankzij de kenniskring snel oog voor gekregen.